

Szakmai vizsga feltételei és tartalma

KÉPZÉSI ÉS KIMENETI KÖVETELMÉNY

szakmai vizsgára vonatkozó kivonata

MENTŐÁPOLÓ SZAKMA

1. A szakma alapadatai

- 1.1 Az ágazat megnevezése: Egészségügy ágazat
- 1.2 A szakma megnevezése: Mentőápoló
- 1.3 A szakma azonosító száma: 5 0913 03 11
- 1.4 A szakma szakmairányai:
- 1.5 A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- 1.6 A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- 1.7 Ágazati alapoktatás megnevezése: Egészségügy ágazati alapoktatás
- 1.8 Kapcsolódó részsakmák megnevezése: --
- 1.9 Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama: Szakképző iskolai oktatásban: -,
Technikumi oktatásban: 440 óra, Érettségire épülő oktatásban: 160 óra

5 A szakmai oktatás megszervezéséhez szükséges tárgyi feltételek

5.1. Eszközjegyzék ágazati alapoktatásra

- Elméleti oktatóterem, demonstrációs terem/gyakorlóterem
- Oktatástechnikai eszközök, számítógépek perifériákkal, Internet
- Műszer és eszköztároló szekrények
- Elsősegélynyújtás eszközei: sürgősségi táska/kocsi BLS és PBLS végzéséhez felszerelve, oktató félautomata defibrillátor, egyszerű légútbiztosításhoz használt eszközök, lélegeztető ballon, maszk, csecsemő - kisgyermek - felnőtt újraélesztő fantom, légúti idegentest eltávolítás fantom vagy mellény, sebimitátor készlet, sérülések (sebek) ellátásához szükséges eszközök.
- Csecsemőgondozás eszközei: pólyázó, kiságy, csecsemőkád, csecsemőmérleg, testhosszmérés eszközei, csecsemőruházat, etetéshez, pelenkázáshoz, fürdetéshez szükséges eszközök, anyagok, gyermekjáték
- Betegazonosításhoz szükséges eszközök és dokumentáció
A beteg mozgását segítő eszközök (járóbot, mankó, járókeret, rollátor, kerekesszék, kapaszkodó)
 - Gyógyászati segédeszközök (kommunikációt és tájékozódást, személyi gondoskodást segítő eszközök)

- A betegmozgatás eszközei: betegemelő, fordítósín, betegcsúszató
- Az intézményen belüli betegszállítás eszközei (betegszállító kocsi, kerekesszék)
- Felszerelt ágyazó kocsi, szennyes ledobó kocsi, paraván, oktató termenként egy gurulós kötöző/műszerelő kocsi
- Ágynemű és egyéb fehérnemű (matracvédő, párnák, takarók, plédek, ágyneműhuzatok, lepedők, műanyag/gumilepedő, hálóing, pizsama, törölközők, köntös, mosdókesztyűk, borogatás)
- Gyakorlótermenként legalább 3 betegágy tartozékaival, éjjeli szekrény, ágyasztal, karosszék
- Kötszerek (vatta, papírvatta, törölk, különböző méretű gézpólyák, mull-lapok, rugalmas pólyák, rögzítő anyagok)
- A táplálkozási szükséglet kielégítéséhez szükséges eszközök
- Oxigénterápia eszközei (oxigénpalack tartóval, reduktorral, flowmeter, oxigénszonda, oxigénmaszkok, párasító készülékek.)
- A nyomási fekély megelőzését szolgáló statikus eszközök (különböző matracok) és a beteg kényelmét szolgáló egyéb eszközök
- A testi higiéne és a személyes gondoskodás biztosításához szükséges eszközök, anyagok, fürdető szék/ágy
- Váladékok felfogására szolgáló eszközök (egyszer használatos változatban is), váladékok gyűjtésére szolgáló eszközök, szoba WC
- Laboratóriumi minták vizsgálatra küldéséhez szükséges eszközök
- Egyéni védőeszközök (orr-szájmaszk, sapka, védőszemüveg, gumikesztyű, ujjvédő, köpeny, lábszák)
- Kézmosáshoz, kéz-, felület-, és műszerfertőtlenítéshez szükséges eszközök, fertőtlenítőszer (bőr-nyálkahártya, kézfertőtlenítők, felület-, műszer-, eszközfertőtlenítők), fali adagolók, ágyvégi adagolók, kézfertőtlenítés hatékonyságát ellenőrző UV boks
- Izolálás eszközei
- Betegvizsgálathoz, vízhez használatos eszközök
- Sztómaellátás eszközei
- A veszélyes és kommunális hulladékok gyűjtéséhez szükséges eszközök
- Dokumentációs nyomtatványok
- Medikai rendszerek
- Egyszerű, eszközös vizsgálatokhoz, vitális paraméterek méréséhez szükséges eszközök: vérnyomásmérők, fonendoszkópok, pulzoximéter, vércukormérő, hőmérők, testsúly, testmagasság, testkörfogat mérésének eszközei
- Felnőtt és gyermek betegápolási fantomok (sztómagondozásra is alkalmas), terhességi, öregségi modellek
- Anatómiai szemléltető ábrák és modellek

Egészségfejlesztés témájú szemléltető ábrák, kiadványok, digitális ismeretterjesztő anyagok □
Digitális tananyagok

5.2. Eszközjegyzék szakirányú oktatásra a 11-12. évfolyamban:

Az ágazati alapoktatás eszközeinél felsoroltak, továbbá,

- Ápolási beavatkozások gyakorlására alkalmas felnőtt, csecsemő és gyermek betegápolási fantomok (injekciózás, katéterezés, beöntés, szondalevezetés)
- Az ápolói beavatkozások eszközei: beöntéshez, katéterezéshez, gyomorszonda- levezetéshez, gyomormosáshoz, klinikai enterális tápláláshoz szükséges eszközök, gyógyszereléshez, vérvételhez, injekciózáshoz szükséges eszközök (biztonsági rendszerrel ellátott tűk, tűharang is), gyógyszerelő kocsi/gyógyszerszekrény, gyógyszerek, injekciózás gyakoroltatására alkalmas fantomok, vérvételi kar
- Infúzió adásához szükséges eszközök (szerelékek, infúziós készítmények, infúziós állvány, fecskendő és volumetrikus infúziós pumpa, bejuttatás eszközei)
- Infúzió melegítés eszközei
- Sebkezelés, kötözés eszközei: felszerelt kötöző kocsi, a nyomási fekély felmérésének, kezelésének és megelőzésének eszközei, decubitus imitációs készlet
- Betegmegfigyelő monitor és tartozékai
- Inhalációs terápia, porlasztók, nebulizátorok, spirométer, légzési fizioterápia eszközei
- Tracheostoma és gégekanül ápolásának, gondozásának eszközei
- Mulázok és imitációs készletek (szubkután és intramuszkuláris, intraosseális, intravénás, gége és légcső, mellkas, sebimitációs)
- Parenterális táplálás eszközei
- Laboratóriumi vizsgálatokhoz szükséges mintavételi eszközök
- Diagnosztikai eszközök (pulzoximéter, vérnyomásmérő, fonendoszkóp, hőmérők, vércukorszintmérő, 12 elvezetéses EKG-készülék)
- Betegmegfigyelő monitor és tartozékai, a monitorhoz EKG és paraméter szimulációs jelgenerátor
- A sürgősségi állapotok ellátásának oktatási eszközei: felnőtt és gyerek BLS fantom, gya- korló AED, egyszerű légútbiztosításra alkalmas supraglottikus eszközök (oropharyngealis tubus, nasopharyngealis tubus, laryngealis maszk) méretenként és gyakorló fantom, öntelődő lélegeztető ballon-maszk rezervoárral (felnőtt és csecsemő), légúti leszívás eszköze, leszívó katéterek, lélegeztetőgép, idegentest-fogó. Legalább BLS szintű fantom. Tourniquet, intraosseális gyakorló fúró torzóval, Sürgősségi táskával legalább 2 darab, sürgősségi műszerelő/gyógyszerelő kocsi. Hordágy.
- A sérülések rögzítésének eszközei (nyakrögzítő, lapáthordágy, fejrögzítő, medenceöv, húzó-sín, vacuum-sín)
- A betegellátás során alkalmazott dokumentációk

5.3. Eszközjegyzék: Mentőápoló

Az egészségügy ágazati alapoktatás és a 11-12. évfolyami szakirányú oktatás eszközein túl:

A mentésről szóló 5/2006. (II. 7.) EüM rendelet 1. melléklet II. TÁRGYI FELTÉTELEK II/B. Mentőjárművek 1.1. Egészségügyi minimum felszerelés (mentőhátizsákban, mentőtáskában) a beteg mellé juttatható formában és 3.1 Egészségügyi minimum többletfelszerelése a mentőgépkocsira meghatározott felszerelésen felül - pontjaiban meghatározott gyakorló típusú eszközök és felszerelések.

- Magas hűségű szimulátorok és imitációs fantomok: újraélesztési egész test felnőtt és gyermek és csecsemő-újszülött, lélegeztetési, traumatológiai egész test, szülészeti, eszközös légútbiztosító (pharyngealis és laringeális), légúti idegentest (felnőtt és gyermek és csecsemő).

- Mulázok és imitációs készletek (szubkután és intramuscularis, intraossealis, intravénás, gége és légső, mellkas, sebimitációs).

8. A szakmai vizsga leírása, mérésének, értékelésének szempontjai

8.1 Szakma megnevezése: Mentőápoló

8.1.1 Szakmai vizsgára bocsátás feltétele:

Valamennyi előírt képzési évfolyam, az egybefüggő és évközi szakmai gyakorlat sikeres és igazolt teljesítése.

8.1.2 Szakmához kötődő további sajátos követelmények:

Portfólió leadása: A vizsgázó a szakmai vizsga megkezdése előtt 30 nappal a képzőintézménynek megküldi elektronikusan és/vagy papíralapon 1 példányban.

8.2 Központi interaktív vizsga

8.2.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Egészségügyi alapozó ismeretek és mentőápoló alap és szakismeretek

8.2.2 A vizsgatevékenység leírása: A vizsgatevékenység összesen 60, központilag összeállított kérdésből álló, különböző típusú feladatokat tartalmazó teszt. Az eszközismerethez ábrák használata ajánlott.

A vizsgafeladatok összetétele a vizsgatevékenységen belül:

- Szakirányú oktatás szakmai követelményeinek leírása a 12. évfolyam végéig: 10%
- ABCDE állapotfelmérés és ellátás: 35%
- Optimális betegút megválasztása: 10%
- Elsősegélynyújtás oktatás: 10%
- Mérgezést szenvedett beteg ellátása: 10%
- Periarrest ritmuszavarok felismerése: 15%

Tömeges események, katasztrófa helyzetek felszámolása: 10%

8.2.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 60 perc

8.2.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 20%

8.2.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerezhető összes pontszám legalább 40%-át elérte.

8.3 Projektfeladat

8.3.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Mentőápolói feladatok

8.3.2 A vizsgatevékenység leírása

A projektfeladat három vizsgarészből áll:

- A) vizsgarész: Portfólió bemutatása
- B) vizsgarész: Gyakorlati vizsgamunka szimulációs körülmények között
- C) vizsgarész: Az A) és B) vizsgarészekhez kapcsolódó szakmai beszélgetés

A) vizsgarész: Portfólió bemutatása

A vizsgázó haladásáról és/vagy eredményeiről, munkáiból összeállított dokumentum, amely magában foglalja valamennyi szakmai gyakorlattal összefüggésben a mentoráló gyakorlati oktató/gyakorlati oktatást végző mentor által hitelesített gyakorlati munkanaplót.

A portfólió kötelező és választható elemekből épül fel.

A portfólió kötelező elemei:

1. A szakmai gyakorlat alatt elvégezett tevékenységek az alábbi beavatkozások mentén (a portfólió értékelése során súlyaránya 50%)

- 5 db önálló tevékenységről és 5 db asszisztálásról/közreműködésről szóló leírás a kórházi gyakorlatok során.
- 10 db mentőgépkocsin történt önálló esetellátás esetellátásról szóló leírás (minimális tartalma: bejelentés adatai, helyszín, beteg életkora, beteg neme, anamnézis, feltaláláskori állapot leírása az ABCDE szemlélet szerint, alkalmazott terápia (önálló és asszisztált/közreműködött tevékenység megjelölésével), eszközhasználat, az ellátás végrehajtására vonatkozó és kapcsolódó állami mentőszolgálat/sürgősségi osztály Szabványos Eljárásrend(ek) hivatkozása(i).
- 10 db esetkocsin történő asszisztálásról vagy közreműködésről szóló leírás (minimális tartalma: bejelentés adatai, helyszín, beteg életkora, beteg neme, anamnézis,

feltaláláskori állapot leírása az ABCDE szemlélet szerint, alkalmazott terápia (önálló és asszisztált/közreműködött tevékenység megjelölésével), eszközhasználat, az ellátás végrehajtására vonatkozó és kapcsolódó állami mentőszolgálat/sürgősségi osztály Szabványos Eljárásrend(ek) hivatkozása(i). A portfólióban meg kell jelölni a gyakorlat/beavatkozás helyszínét időpontját. A portfólióban az mentőápolói részvétel, a beavatkozások elvégzésének igazolása, az abban elvégzett mentőápolói tevékenységek leírása szerepeljen.

2. Esetbemutató (a portfólió értékelése során súlyaránya 30%): A fent leírt teendők közül egy a tanuló/képzésben résztvevő által mentőgépkocsin vagy esetkocsin elvégzett mentőápolói feladat bemutatása önreflexióként. Az esetismertetés az alábbiakra térjen ki: a leírás 1. pont szerinti minimális tartalmán túl a mentési folyamat pontos leírása, a betegmegfigyelés beavatkozás körüli szempontjai, a betegbiztonság, az aszepszis- antiszepszis szabályai, valamint a dokumentálásra vonatkozó szabályok.

A portfólió választható elemei: (a portfólió értékelése során súlyaránya 20%)

- Szakmai versenyek, amelyeken részt vett a jelölt a képzés időtartama alatt és azok eredményeinek bemutatása.
- Szakmai események, amelyeken részt vett a tanuló/képzésben résztvevő a képzés időtartama alatt (kórház-, klinikai látogatások, szakmai bemutatók, szakterülettel összefüggő ismeretterjesztő előadás, szakmát népszerűsítő rendezvények, iskolai, munkahelyi szakmai rendezvények, hobby, önkéntes tevékenykedés, stb.).
- Saját tudományos munka bemutatása.
- Közösségi szolgálat, iskolai közösségi munka bemutatása.
- Dicséret, elismerés, ajánlás a tanuló/képzésben résztvevő szakmai, iskolai teljesítményével kapcsolatban.
- Karrierterv és egészségügyi motivációs terv

B) vizsgarész: Gyakorlati vizsgamunka szimulációs körülmények között Szimulációs körülmények között zajló vizsga (a gyakorlati vizsgamunka értékelése során súlyaránya 70%, időtartama maximum 15 perc):

A vizsgaszervező intézmény által összeállított feladatsorból, tételhúzással választott, beteg nélküli szituációs feladatok elvégzése, invazív tevékenységek bemutatása szimulációs eszközök használatával és szükség esetén imitátorok bevonásával. A gyakorlati vizsgamunka értékelése a vizsgaszervező intézmény által összeállított szempontsor alapján történik

Egy szituációs feladatsornak az alábbi képzési kimeneti követelményeken alapuló tanulási eredmények mindegyikét tartalmaznia kell:

Az összes szituációs feladatban:

AVPU-t megítél

ABCDE szemléletnek megfelelően állapotot mér fel ○ A helyszín

biztonságosságát megítéli ○ A légút átjárhatóságát megítéli ○ A légzést (légzésszámot, légzési munkát, légzési hangot) eszköz nélkül megfigyel, hallgat és értékeli

○ SpO₂-t mér, megítél

○ A bőr és a nyálkahártya elváltozásait megítéli ○ Perifériás és centrális pulzust tapint és értékeli ○ Vérnyomást mér ○ CRT-t vizsgál és megítél ○ Köpenyhőmérsékletet mér és értékeli

A beteget folyamatosan megfigyeli, állapotának változásait észleli, értékeli

Beteg fiziológiás szükségleteinek kielégítését támogatja

Beteg biztonsági szükségletét kielégíti

Szaknyelven és ISBAR sémát használva kommunikál (referál és/vagy konzultál és/vagy segélykocsit hív-lemond és/vagy, beteget ad át)

Veszélyes hulladékot kezel

Fertőtlenítő szereket, eljárásokat alkalmaz

Aszepszis, antiszepszis szabályait betartja

Legalább egy szituációs feladatban:

ETCO₂-t mér, megítél

EKG-t és telemetrikus EKG-t készít

EKG-n az életet veszélyeztető ritmuszavarokat felismer

Maghőmérsékletet mér és értékeli Vércukrot mér és eredményt értékeli

GCS-t megítél

Stroke tüneteit felismeri

Bénulást és érzészavarokat megítél és értékeli

Veszélyeztető állapot gyanúját felismeri

Fájdalmat megítél

Bántalmazás jeleit felismeri

Az újszülött állapotát felméri (ABCDE)
A betegeket/sérülteket ellátási és szállítási igény szerint osztályozza (Triage)
Csoportdiagnózist állít fel
Auto- és heteroanamnézist vesz fel
A beteg egészségügyi dokumentációját a tőle elvárható szinten értelmezi
Eszköz nélkül átjárható légutat biztosít
Egyszerű légútbiztosító eszközöket (OPA, NPA) alkalmaz
Szupraglottikus eszközöket alkalmaz keringésmegállásban
Endotracheális intubációt előkészít, asszisztál
Légúti idegentestet eszköz nélkül eltávolítja
Garatváladékot leszív
Endotracheális leszívást alkalmaz (ET vagy kanül)
Megtartott keringésű beteg sürgősségi endotracheális intubációját előkészíti, asszisztál végrehajtásában
Lélegeztet ballonnal-maszkkal
Gépi lélegeztetési módszereket előkészít, asszisztál végrehajtásában
Mellkasi tú dekompressziót végez keringésmegállásban
Thoracotomiát előkészít, asszisztál végrehajtásában
Oxigén terápiát alkalmaz
BLS-t végez és irányít
XBLS-t végez és irányít
ALS-ben részt vesz
AED-t használ
Manuális defibrillációt alkalmaz
Elektromos kardioverziót előkészít, asszisztál végrehajtásában
Célhőmérséklet orientált kezelést előkészít, asszisztál újraélesztést követően
Transthoracalis PM alkalmazását előkészíti, asszisztál a végrehajtásában
Vérzést csillapít
Gyomormosást, gyomorszonda levezetést előkészít, asszisztál végrehajtásában
Sebkötözést alkalmaz
Helyszíni vérzéscsillapító öltést előkészít, asszisztál végrehajtásában
Végtag sínezést alkalmaz
Vákuummatraccaal rögzít
Nyakrögzítést alkalmaz (MILS és eszközös)

Lapáthordággal, board-dal (spinal board) teljes teströgzítést alkalmaz
Húzószínnel végtagot rögzít
Medenceövet alkalmaz
Termikus traumát ellát
Perifériás vénát biztosít (kivéve v. jugularis externa)
Intraosseális (io.) technikát kivitelez
Folyadékterápiát alkalmaz
Eljárásrend szerint gyógyszerel a kompetencia szintjének megfelelően
Komplikációmentes szülést vezet, folyamatában asszisztál
Újszülöttet ellát
Beteget pozícionál
A beteget szakszerűen mozgat
A kimentésben közreműködik
A beteget biztonságosan szállítja
Alapápolást végez
Gégekanül betétjét cseréli, tisztítja
A fertőző beteg ellátására vonatkozó szabályokat alkalmazza
A beteg testvadásait kezeli
Megkülönböztető jelzés szükségességét megítéli
Műszaki mentést kér
Karhatalmi segítséget kér, kényszerintézkedést igényel
A beteg állapotának megfelelő betegutat megválasztja
A beteg szállíthatóságát kompetencia szintjén megítéli

C) vizsgarész: A) és B) vizsgarészekhez kapcsolódó szakmai beszélgetés

A vizsgarész alkalmával a vizsgázó bemutatja portfólióját. Portfóliójával és gyakorlati vizsgamunkájával kapcsolatosan a vizsgabizottság által megfogalmazott kérdésekre válaszol, a vizsgabizottság tagjaival szakmai megbeszélést folytat maximum 15 percen.

8.3.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 60 perc

8.3.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 80%

8.3.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

A) vizsgarész értékelési súlyaránya a projektfeladatban: 20%

B) vizsgarész értékelési súlyaránya a projektfeladatban: 70%

C) vizsgarész értékelési súlyaránya a projektfeladatban: 10%

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló/képzésben résztvevő a megszerezhető összes pontszám legalább 40%-át elérte.

8.4 A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges személyi feltételek: A szimulációs körülmények között végzett vizsga során a technikai feltételek biztosításáért felelős személy mellett 2 fő imitátor bevonása szükséges.

8.5 A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:
A szimulációs körülmények között végzett vizsga során az 5.3 pontban felsorolt eszközök.

8.6 A szakmai vizsga eredményébe a vizsga értékelésén felül:

- az ágazati alapvizsga eredményét 10% súlyarányal kell beszámítani
- a szakmai vizsgát 90% súlyarányal kell beszámítani.

8.7 A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: -

8.8 A vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok:

A GDPR-nak megfelelően elkészített betegdokumentációk, beleegyező nyilatkozatok. Az eszközök, gépek használati leírata, utasításai a karbantartásról és a hibakódokról.

9. **A vizsgatevékenységek megszervezésére, azok vizsgaidőpontjaira, a vizsgaidőszakokra vonatkozó sajátos feltételek**

Az ágazati alapvizsga (Képzett segédápolói kompetenciával) a szakmai követelmények táblázatban megjelölt tevékenységek végzésére jogosít.